

Список використаних джерел

1. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М.Кастельс / Пер. с англ. под науч. ред. О.И. Шкаратана. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
2. Шеннон К.Э. Современные достижения теории связи / К.Э. Шеннон // Информационное общество. – М.: АСТ, 2004. – С.41–42.
3. Пунченко О.П. Цивилизационное измерение истории человечества: [Монография] / О.П. Пунченко. – Одесса: “Астропринт”, 2013. – 448 с.
4. Заренин М.В. Информация: свойства, ресурсы, инновационные технологии / М.В. Заренин. – Гомель, 2012.
5. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. – К.: НІСД, 2010. – 64 с.
6. Воронкова В.Г. Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего: [Монография] / В.Г. Воронкова / Кого и как воспитывать в подрастающих поколениях // Под ред. О.А. Базалука. – К.: Издательский дом “Скиф”, 2012. – Т.2. – С.134–152.
7. Вашкевич В. Ціннісно-світотрядні настанови молоді в сучасних умовах / В.М. Вашкевич // Гілея: науковий вісник: [зб. наук. пр.]. – К.: Вид-во УАН ТОВ “НВП” “ВІР”, 2013. – Вип.73. – С.205–209.
8. Воронкова В.Г. Філософія глобалізації (соціально-антропологічні виміри). – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2009. – 234 с.
9. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Пер. с англ. – М.: Издательство “Весь Мир”, 2004. – 120 с.

References

1. Kastel's M. Informacionnaja jepoha: jekonomika, obshhestvo i kul'tura / M.Kastel's / Per. s angl. pod nauch. red. O.I. Shkaratana. – M.: GU VShJe, 2000. – 608 s.
2. Shannon K.Je. Sovremennye dostizhenija teorii svjazj / K.Je. Shannon // Informacionnoe obshhestvo. – M.: AST, 2004. – S.41–42.
3. Punchenko O.P. Civilizacionnoe izmerenie istorii chelovechestva: [Monografija] / O.P. Punchenko. – Odessa: “Astroprint”, 2013. – 448 s.
4. Zarenin M.V. Informacija: svojstva, resursy, innovacionnye tehnologii / M.V. Zarenin. – Gomel', 2012.
5. Informacijne suspil'stvo v Ukraїni: global'ni vyklyky ta nacional'ni mozhljivosti: analit. dop. / D.V. Dubov, O.A. Ozhevan, S.L. Gnatjuk. – K.: NISD, 2010. – 64 s.
6. Voronkova V.G. Formirovanie novogo mirovozzrenija, novogo cheloveka, novogo obshhestva budushhego: [Monografija] / V.G. Voronkova / Kogo i kak vospityvat' v podrastajushhijh pokolenijah // Pod red. O.A. Bazaluka. – K.: Izdatel'skij dom “Skif”, 2012. – T.2. – S.134–152.
7. Vashkevych V. Cinnisno-svitogljadni nastanovy molodi v suchasnyj umovah / V.M. Vashkevych // Gileja: naukovyj visnyk: [zb. nauk. pr.]. – K.: Vyd-vo UAN TOV “NVP” “VIR”, 2013. – Vyp. 73. – S.205–209.
8. Voronkova V.G. Filosofija globalizacii' (social'no-antropologichni vymiry). – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2009. – 234 s.
9. Giddens Je. Uskol'zajushhij mir: kak globalizacija menjaet nashu zhizn' / Per. s angl. – M.: Izdatel'stvo “Ves' Mir”, 2004. – 120 s.

Savchenko S.V., Master of Public Administration, Head of the National Institute for Strategic Studies (Ukraine, Kiev), lanasav@mail.ru

The concept of “knowledge society” as a strategic resource state in humanitarian and scientific discourse

The essence of the concept of “knowledge society”, which was the result of scientific and technological revolution, which completely changed the socio-political and socio-cultural nature of the modern era in all areas of life; defines “knowledge society”, which is the most developed human civilization resulting from the development of the information society and is based on information technology; identified areas of “knowledge societies” as a strategic resource of the global information society and presents an analysis of the problems that brings information civilization.

Keywords: “knowledge society”, the information society, information computer technology, information civilization.

Савченко С.В., магистр государственного управления, заведующая сектором сопровождения деятельности Ученого и специализированных ученых советов научно-организационного отдела Национального института стратегических исследований (Украина, Киев), lanasav@mail.ru

Концепция “общества знаний” как стратегического ресурса государства в гуманитарно-научном дискурсе

Проанализированы сущность концепции “общества знаний”, которое стало результатом развития научно-технической революции и полностью изменило социально-политическую и социально-культурный характер современной эпохи во всех сферах жизнедеятельности; представлено определение “общества знаний”, которое представляет собой самую развитую человеческую цивилизацию, которая возникает вследствие развития информационного общества и базируется на информационной технологии; выявлены направления развития “общества знаний” как стратегического ресурса глобального информационного общества и представлен анализ проблемы проблем, которые приносит с собой информационная цивилизация.

Ключевые слова: “общество знаний”, информационное общество, информационно-компьютерные технологии, информационная цивилизация.

* * *

УДК 130.32+172.12+321.01

Хлебнікова А. А.

аспірантка кафедри менеджменту організації,
Запорізька державна інженерна академія
(Україна, Запоріжжя), hleb-alka@yandex.ru

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС КОМУНІКАТИВНИХ МЕРЕЖ ЯК ОСОБЛИВОГО РЕСУРСУ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розглянуто сутність комунікативних мереж як особливого ресурсу в умовах глобалізації; проаналізовано проблеми ролі комунікативних мереж в конструванні інформаційного простору; розкрито сутність комунікативної мережі не тільки як засобу комунікації, а як умови формування соціального капіталу особистості і суспільства; з'ясовано умови досягнення комунікативного діалогу суспільства і влади, який неможливий без виявлення характерних залежностей соціальної взаємодії та комунікативних можливостей інформаційного середовища.

Ключові слова: соціально-філософський дискурс, комунікативна мережа, соціальний ресурс, глобалізація, інформаційне суспільство, комунікативний діалог, соціальна взаємодія.

Актуальність теми дослідження проявляється в тому, що по-перше, в сучасних умовах глобалізація як фактор цивілізаційного розвитку спирається на якісно новий рівень розвитку інформаційних технологій, яка відкриває нові можливості для комунікації. По-друге, іншим фактором, що актуалізує питання про специфіку комунікативного процесу в умовах глобалізації є необхідність адекватного розуміння соціальних наслідків розвитку нових комунікаційних мереж та інформаційних потоків. По-третє, даний фактор у значній мірі визначає універсалізацію та уніфікацію комунікативного простору, який здійснює вплив на сприйняття загальних культурних кодів, символів і цінностей, що забезпечують участь індивіда у глобальній комунікації. Соціально-філософський дискурс – вид мовленнєвої комунікації, що орієнтована на обговорення і обґрунтування будь-яких аспектів дій, думок, висловлювань відносно певної проблеми, що обговорюється. Дискурс мислиться як можливість критично дистанціюватися від соціальної реальності і затвердити її принципи як іманентні спілкуванню та критики всього, що претендує на значимість. Дискурс дозволяє зробити наявними цінності, норми і правила поведінки, які повинні бути направлені на сумісне досягнення взаєморозуміння. Концепція дискурсу отримала широку можливість контакту з представниками лінгвістичної філософії, соціології

життєвого світу, критичного раціоналізму. Часто дискурс має прагматичний операціональний смисл (Фуко, Гідденс), який ми проаналізуємо на прикладі комунікативних мереж як особливого ресурсу соціального капіталу за умов глобалізації та комунікативного діалогу влади і громадянського суспільства.

Тема комунікативних мереж в умовах глобалізації актуальна в теоретичному і практичному сенсах, оскільки зумовлюється можливістю використання одержаних результатів для розробки управлінських програм, подолання соціального хаосу та детермінується пошуками шляхів оптимізації управління, ефективність яких впливає на досягнення стабільності у сучасному соціумі. Крім того, сьогодні у соціально-філософському дискурсі залишаються ще цілі шари недосліджених і невизначених за допомогою методів постнекласичної науки методів, направлених на оптимізацію комунікативних мереж, успішне вивчення і упровадження яких здатне вирішити багато проблем розвитку інформаційного суспільства. Саме тому не можна не схвалити важливу наукову значущість теми та її практичне спрямування у напрямі застосування комунікативних мереж для оптимізації управління та подолання кризових явищ в умовах трансформації сучасного українського суспільства за доби глобалізації. Особливо важливо науково осмислювати ці практики і поширювати їх в кризовий час і з огляду на глобальні загрози, які потребують консолідації суспільства. В сучасній літературі з соціальної філософії існує дефіцит рефлексії комунікативних мереж, методологічних прийомів і способів їх впровадження, інституціонального управлінського впливу на зворотні зв'язки та можливі варіанти їх вирішення у контексті формування інформаційного суспільства як цілісної соціальної системи [1].

Головна мета наукового дослідження – сформулювати теоретичні підстави концепту комунікативних мереж як складової системи пізнання інформаційного суспільства, що є однією з самих найсучасніших концепцій постнекласичної науки.

Дана мета реалізується в наступних задачах:

- сформулювати концепцію комунікативних мереж як особливого ресурсу управління в умовах інформаційного суспільства в соціально-філософському дискурсі;

- дослідити сутність комунікативної мережі як особливого ресурсу, що розгортається в інформаційному просторі, та проблеми ролі комунікативних мереж в конструюванні інформаційного простору;

- розкрити сутність комунікативної мережі не тільки як засобу комунікації, а як умови формування соціального капіталу суспільства;

- з'ясувати умови досягнення комунікативного діалогу суспільства і влади, який неможливий без виявлення характерних залежностей соціальної взаємодії та комунікативних можливостей середовища.

Головною гіпотезою концепції комунікативних мереж як особливого ресурсу в умовах інформаційного суспільства в соціально-філософському дискурсі слугує ідея регуляції і саморегуляції соціуму завдяки використанню інформаційного ресурсу. На сучасному

етапі становлення України як демократичної, соціальної, правової держави важливого значення набувають процеси ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства. На цей час формується нова філософія комунікативного менеджменту як взаємодія на рівні суб'єкт-суб'єктного управлінського процесу. Така взаємодія повинна базуватися на партнерстві, співробітництві у досягненні мети, пов'язаних з процесом демократизації усіх сфер управління і суспільного життя, соціально-економічним і духовним прогресом, всебічним забезпеченням захисту прав і свобод людини та громадянина [2].

Проблемна ситуація, на яку направлений соціально-філософський аналіз, – комунікативна мережа як особливий ресурс управління в умовах інформаційного суспільства, що може розгортатися в інформаційному просторі як необмежена послідовність процесів самоорганізації, в результаті чого система або втрачає стійкість, або переходить у відносно інший стан. Причинами, які викликають втрату стійкості, можуть бути зміни внутрішнього стану чи зовнішні чинники, а біфуркація, яка зумовлена новим елементом у системі чи впливом на управлінський параметр, запускає інформаційний ресурс, який приводить до подальшої самоорганізації системи. По завершенню процесу самоорганізації завдяки інформаційному ресурсу система переходить у новий, відносно стійкий стан. Синтез ціннісного (аксіологічного) і компаративного (порівняльного) підходів дозволяє адекватно виявити висхідні параметри комунікативного ресурсу, у якому відбувається спілкування. Завдяки використанню компаративно-аксіологічного методу вирішення задач міжособистісного, мікро- і макрогрупового спілкування зумовлено у теперішній час ще й фактом зростання частоти, регулярності і швидкості комунікативних транзакцій у сучасному світі внаслідок розгортання інформаційної революції і пов'язаної з нею глобалізації. Сучасні процеси об'єднують земну кулю в єдину взаємопов'язану комунікативну мережу соціально-економічних, політичних, культурних зв'язків і відносин. При цьому спостерігається посилення питомої ваги такої комунікативної цінності, як діалог (полілог), що проявляється у гнучкій підтримці даної психологічної установки агентів і контрагентів комунікативної дії всієї інформаційної системи – від державного управління до політики і PR [3].

Серед вагомих здобутків дослідження *комунікативної мережі як особливого ресурсу в умовах інформаційного суспільства* виокремлюються наступні концепції: а) загальна концепція організації; б) загальна концепція систем (системологія); в) загальна концепція управління (кібернетика); г) системна соціальна концепція (соціальна системологія). Позитивні напрацювання у соціальній філософії має концепція кібернетики, що пройшла три етапи розвитку: докібернетичний, системно-кібернетичний і посткібернетичний, або сучасний. На докібернетичному етапі створено “класичну” теорію управління на менеджерсько-технічному рівні, у її створенні суттєвий доробок внесли такі видатні вчені, як Ф.Тейлор, Г.Гантт, Френк і Ліліан Гілбрет, Я.Гамільтон,

Г.Грайкунас, Дж.Муні, А.Рейлі, М.Форд, Х.Емерсон, А.Файоль, М.Вебер та інші. На кібернетичному етапі відбулося поєднання формальної і неформальної організацій, основоположником загальної теорії систем являється Л. фон Берталанфі і А.Раппопорт. У соціології системну концепцію структурно-функціонального аналізу розробляли Т.Парсонс, Р.Мертон, Ч.Барнард, Г.Саймон, Дж.Марч, А.Гоулднер, А.Етціоні, В.Глушков. В контексті вирішення проблем державного управління загальну системну концепцію розробляли І.Блауберг, В.Садовський, Е.Юдін; на посткібернетичному етапі триває інтенсивний пошук нових критеріїв науковості з огляду на входження нових об'єктів пізнання із залученням синергетики. Особливе значення для аналізу зворотного зв'язку як умови розгортання функцій комунікативної мережі мають праці К.Шеннона, Н.Вінера, Л.Вітгенштейна, К.-О. Апеля, М.Бубера, Е.Левінаса, М.Кастельса. Ю.Хабермаса, Н.Лумана. У цьому аспекті слід відмітити роботу П.Бергера і Т.Лукмана "Соціальне конструювання реальності" та аналіз комунікативних мереж оформився як ключова техніка соціальних досліджень Дж.Морено. Саме поняття "комунікативної (соціальної) мережі" вперше виникає в класичній соціальній філософії у роботах Г.Зіммеля, а комунікативна архітектура соціального простору розглядалася в роботах П.Бурдьє [4]. Серед українських вчених, які тією чи іншою мірою торкались означеної проблематики, слід назвати роботи В.Андрушенка, В.Бебика, В.Воронкової, Л.Губернського, О.Кивлюк, В.Кременя, В.Ляха, В.Огнев'юка, В.Пазенка, Г.Почепцова. До доробків, що аналізують істотні характеристики Інтернет з позицій нелінійно-синергетичного підходу, відносяться роботи таких вчених, як В.Аршинова, В.Беха, В.Буданова, В.Василькової, В.Воронкової, К.Делокарова.

Сучасне дослідження "комунікативної (соціальної) мережі як особливого ресурсу інформаційного суспільства пов'язане з аналізом інформаційної безпеки, специфіки її функціонування, зумовлених геометричною конфігурацією комунікативної мережі та її інформаційною спрямованістю. У роботах Д.Коулмана, Р.Пантема Ф.Фукуями проблема комунікативних мереж впливає на їх динамічність і широту і одночасно впливає на формування соціального капіталу. Аналіз вказаних робіт свідчить, що до сих пір недостатньо розкрита проблема ролі комунікативних мереж в конструюванні інформаційного простору, так як мережа розглядалася тільки як засіб комунікації, **а не як умова формування соціального капіталу суспільства.** В сучасних умовах, зумовлених інтенсивним розвитком інформаційних технологій і процесами глобалізації, формується мережева інформація, що компенсує щільність і багатоманітність інформації [5].

Сучасний світ у всій своїй багатоманітності єдиний і його частини взаємопов'язані, так як глобалізація – це процес інтеграції держав і народів у різних сферах діяльності. Основні причини глобалізації: перехід від індустріального суспільства до інформаційного, до високих технологій; перехід від централізації економіки до децентралізації; від національної економіки до світової; використання нових комунікаційних

технологій; Інтернету; супутникового телебачення. Глобалізація – це процес, в ході протікання якого зростає взаємовплив і взаємозв'язок народів і держав, в результаті чого зростають функції комунікативної мережі, яка вривається в усі сфери суспільного життя. Світ стає єдиним і багатоманітним: і чим сильніше тенденція до єдності, тим яскравіше проявляється багатоманітність культур, образів життя, соціальних цінностей. В умовах глобалізації людство набуває єдності не тільки антропологічної як біологічний вид, але і як соціальної, об'єднуючись у цілісну всесвітню соціальну і культурну систему, постільки у процесі взаємообміну досягненнями різних культур створюється єдина загальнолюдська культура [6].

Основні фактори єдності сучасного людства та їх наслідки для реалізації зворотного зв'язку як особливого ресурсу комунікативних мереж управління в умовах глобалізації: 1) зміна засобів масової комунікації – в єдиний інформаційний потік поєдналися практично всі регіони планети; 2) зміна транспорту – швидкість переміщення з однієї частини світу в іншій: світ став доступний для пересування; 3) характер сучасної техніки – реальна загроза знищення всього людства; 4) економіка – виробництво, ринки стали дійсно світовими, виробничі сили перетворилися в основу єдності сучасного людства; 5) глобальні проблеми – їх вирішення можливе тільки загальними зусиллями всієї світової спільноти. У цих умовах особливо набуває розвиток комунікаційної діяльності органів державної влади, які втягнуті у глобалізаційний процес. В умовах глобалізації на перший план висуваються не проблеми технізації суспільства, а проблеми його інтелектуалізації, створення і впровадження нових технологій, що базуються на ефективному використанні головного стратегічного ресурсу суспільства – знання, що свідчить про набуття людським суспільством нової якості і створення інфосфери – інформаційної культури, що включає: 1) матеріальну складову (інфокомунікації): 1) глобальні комунікативні мережі добування, передачі, оброблення і збереження інформації; 2) гуманістичний світогляд людей: світогляд людей, менталітет, психологія, "шкала цінностей. М.Кастельс визначив глобалізацію як "нову капіталістичну економіку", визнавши у якості основних її характеристик наступні компоненти: інформація, знання та інформаційні технології, що слугують головними джерелами зростання продуктивності і конкурентоспроможності. Ця нова "капіталістична економіка" організується переважно через комунікативну структуру управління, тому вона і являється глобальною. В глобальному інформаційно-комунікативному просторі світ і суспільство розгортаються через призму комунікативних мереж як особливого ресурсу інформаційного суспільства за умов глобалізації, що й потребує адекватного їх аналізу. Це привело до виникнення нових тенденцій у світовому розвитку, які отримали назву "глобальна революція у спілкуванні". Саме тому сьогодні необхідно примноження соціального капіталу особистості і суспільства в епоху глобалізації.

Сучасне осмислення інформації, яка циркулює по різним каналам комунікаційного процесу, дає можливість краще осмислити сутність парадигмального

підходу до аналізу соціальних змін, що відбуваються в сучасному українському суспільстві, щоб ефективніше управляти ситуацією. Саме при осмисленні інформації формується парадигмальність смислу, яка потребує нових концептуальних ідей та управлінських моделей, обґрунтовуючи теоретико–понятійні, типологічні і функціональні аспекти комунікації як соціального феномена з позицій сьогодення, а саме глобального комунікативного процесу. Парадигми і концепти комунікативного діалогу зводяться до комунікативного діалогу суспільства і влади, який неможливий без виявлення характерних залежностей соціальної взаємодії та комунікативних можливостей середовища, проблем соціального і комунікативного простору, потенціалу зворотного зв'язку в системах управління територіальними спільнотами. Оцінити цей контекст комунікаційних концептів можливо лише, спираючись на відомі теоретичні роботи М.Вебера, Н.Лумана, Ю.Хабермаса та інших вчених, пояснюючи соціальне навантаження, соціальний смисл процесів, що відбуваються у суспільстві. При цьому від моделей, що функціонують у сучасному суспільстві, залежить якість інформаційного середовища, яке здійснює свій вплив на людину, а з іншої, – утвердження того, що якість інформаційного середовища є однією з найважливіших складових якості життя. В управлінському аспекті це означає зняття комунікативних бар'єрів між структурами влади і суспільства. Зняття бар'єрів можливе лише тоді, коли влада налагоджує відповідні ситуації використання засобів організації соціального (і комунікативного) простору, а з іншої ця сумісна дія передбачає певне співвідношення між владою, існуючою де-факто, та її легітимністю з точки зору суспільства. Головна увага при цьому в сучасному суспільстві приділяється ролі інформаційно–комунікаційних технологій – і як інструменту комунікативних технологій, і як інструменту суб'єктивізації, і як простору для партнерства влади і населення. Комунікативний простір, що стрімко розвивається, радикально змінює суспільні заявки, інформаційний обмін, міру відкритості, якість і кількість діалогових форм спілкування людей, соціальних груп і структур. У свою чергу комунікаційний діалог приєє потенційному розширенню можливостей суспільного контролю, регіональних структур влади, примушує все ширше застосовувати стан урядових, регіональних структур влади, знімаючи соціальну напругу конфліктів. Комунікації самого різного роду, набуваючи мережевого характеру, істотно видозмінюють зворотний зв'язок інститутів влади і населення як у результаті того, що система управління все більше стає двохстороннім процесом. З'являється можливість для більш повного політичного моніторингу і проведення ефективних електоральних компаній на тому рівні, який забезпечив би формування дійсно легітимної влади, але при цьому необхідно, щоб комунікативний зв'язок розширявся не формально, а давав би очікуваний і реальний соціальний результат [2].

Комунікативний діалог як взаємодія влади і суспільства трактується як системний процес пізнання і дії, що пов'язує засобами спілкування і обміну інформацією всі структури суспільства з метою

відтворення життєдіяльності людей, управління соціальним порядком, ретрансляції соціокультурного досвіду, підтримки і розвитку гуманістичних начал співпраці, партнерства, широкого суспільного і громадянського діалогу. Комунікація виступає як необхідна передумова функціонування і розвитку всіх соціальних систем і суспільства в цілому і забезпечує зв'язок і спілкування людей, що дозволяє їм відтворювати сукупний суспільний досвід, транслювати культурні зразки і цінності, допомагає координувати інститутів влади і управління. Саме в силу цього стає можливим комунікативний діалог громадянського суспільства і публічної влади, що є реальною передумовою до створення нової концептуальної моделі соціально–управлінських відносин, які можуть знайти диференційоване застосування на різних рівнях системи управління – загальнодержавному, регіональному і місцевому. Тому означимо проблему комунікативного діалогу влади і громадянського суспільства як такого соціального феномена, що потребує саме філософського обґрунтування, в основі якого діалогова форма комунікації громадянського суспільства і структур публічної влади, тобто побудова партнерських, а не ієрархічних відносин. Істотним тут є те, що громадянське суспільство в Україні поки що тільки формується і не в змозі виступати на рівних з державою. Тому формування партнерських відносин таких учасників діалогу є важливою управлінською задачею, яке повинно будуватися як сприяння розвитку ефективних відносин громадянського суспільства. Побудова реального комунікативного діалогу громадянського суспільства і структур публічної влади, а відповідно і комунікацій управлінського партнерства, передбачає опору на певні організаційні принципи, у якості яких слід виділити: 1) єдність всіх ланок владної (управлінської) вертикалі незалежно від їх інституціональної належності; 2) субординацію і координацію компетенції суб'єктів управлінського партнерства; 3) консолідацію сил влади і громадянських сил суспільства; 4) вільний вибір форм партнерства та його організації. При комунікативному розумінні такого діалогу акцент робиться на співпраці, узгодженні дій, досягненні партнерства, що базується на угоді. Кожен з інститутів громадянського суспільства повинен забезпечити обмін інформацією, налагоджувати контакти з органами офіційної влади. При цьому автор дотримується думки, що комунікативний ресурс демократії є набагато вищим, ніж в інших режимах. На VI Російському філософському конгресі “Філософія у сучасному світі: діалог світоглядів” (м. Нижній Новгород, 27–30 червня 2012 рр.) відмічалось, що за цих обставин нагальною стає потреба розвитку якісно нової стратегії інформаційного суспільства. Ця стратегія спирається на парадигму глобальних “викликів та відповідей”, передбачає створення антикризових комунікаційних механізмів, діяльність яких спрямована на приборкання загрозливих для людських спільнот процесів мінімізації руйнівних наслідків глобалізації, забезпечення стабільного характеру суспільної еволюції, що може бути досягнутим тільки на засадах партнерства влади і громадянського суспільства. Саме тому комунікаційна складова відіграє першочергову роль у створенні

комунікативного діалогу влади і громадянського суспільства, для чого необхідно змінити парадигму спілкування, яка б базувалася на толерантності, регулюванні та впорядкуванні громадянських процесів, сприяла формуванню механізмів комунікативно-інформаційного обміну у суспільстві та переходу від “цілераціональності” до “смыслеодоцільності”, що базуються на виробленні певних “комунікативних кодів”, які сприяють порозумінню, злагоді та миру [7].

Отже, комунікативна мережа як концепт інформаційного суспільства представляє собою симбіоз соціальної і технічної реальності, що утворює багатоманітні комунікативні конфігурації (просторово-часові, суб’єкт-суб’єктні, суб’єкт-об’єктні), які компенсують високу інформаційну щільність соціуму і здійснюють всі види зворотного зв’язку в контексті комунікативної філософії (масової, міжособистісної, групової) на всіх технологічних рівнях: вербальному, мовленнєвому, аудіо-візуальному. Комунікативні мережі характеризуються нескінченним числом незалежних центрів акумуляції і розповсюдження інформації в інформаційному просторі, що визначають його глобальність, демократичність, але в той же час і безконтрольність. Аналогічні конструкції комунікативних мереж визначають нові смислові цінності молоді та їх свідомості [2], взаємодії влади і громадянського суспільства, в контексті яких соціальний капітал слугує джерелом ефективності мережі і нерозривно пов’язаний з її функціонуванням. Феномен довіри є основою соціабельності і дає можливість суб’єкту громадянського суспільства підтримувати певне число контактів. У результаті ефективного функціонування комунікативної мережі створюється соціомережевий соціальний капітал, який сприяє соціалізації користувача і задоволенню професійних, ділових, комерційних та інших потреб, що свідчить про міру ефективності інформаційного суспільства.

Список використаних джерел

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации / Р.Ф. Абдеев. – М.: ВЛАДОС, 1994. – 336 с.
2. Бергер П. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания / П.Бергер, Т.Лукман; [пер. с англ. Е.Руткевич]. – М.: Медиум, 1995. – 322 с.
3. Вашкевич В. Ціннісно-світглядні настанови молоді в сучасних умовах. Гілея: науковий вісник: [зб. наук. пр.]. – К.: Вид-во УАН ТОВ “НВП” “ВІР”, 2013. – Вип. 73. – С.205–209.
4. Воронкова В.Г. Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціо економічні та соціокультурні виміри. Монографія / В.Г. Воронкова. – Запоріжжя: Видавництво ЗДІА, 2010. – 272 с.
5. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. – Пер. с англ. / Э.Гидденс. – М.: Издательство “Весь Мир”, 2004. – 120 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: Пер. с англ. под науч. ред. О.И. Шкаратана / М.Кастельс. – М.: ГУВШЭ, 2000. – 608 с.
7. Моисеев Н.Н. Информационное общество: возможность и реальность / Никита Николаевич Моисеев // Информационное общество. – М.: АСТ, 2004. – 507 с.

References

1. Abdeev R.F. Filosofija informacionnoj civilizacii / R.F. Abdeev. – M.: VLADOS, 1994. – 336 s.
2. Berger P. Social'noe konstruirovanie real'nosti: Traktat po sociologii znanija / P.Berger, T.Lukman; [per. s angl. E.Rutkevich]. – M.: Medium, 1995. – 322 s.
3. Vashkevych V. Cinnisno-svitogljadni nastanovy molodi v

suchasnyh umovah. Gileja: naukovyj visnyk: [zb. nauk. pr.]. – K.: Vyd-vo UAN TOV “NVP” “VIR”, 2013. – Vyp.73. – S.205–209.

4. Voronkova V.G. Filosofija globalizacii’: socioantropologichni, socioekonomichni ta sociokul’turni vymiry. Monografija / V.G. Voronkova. – Zaporizhzhja: Vydavnytstvo ZDIA, 2010. – 272 s.
5. Giddens Je. Uskol’zajushhij mir: kak globalizacija menjaet nashu zhizn’. – Per. s angl. / Je.Giddens. – M.: Izdatel’stvo “Ves’ Mir”, 2004. – 120 s.
6. Kastel’s M. Informacionnaja jepoha: jekonomika, obshhestvo i kul’tura: Per. s angl. pod nauch. red. O.I. Shkaratana / M.Kastel’s. – M.: GUVShJe, 2000. – 608 s.
7. Moiseev N.N. Informacionnoe obshhestvo: vozmozhnost’ i real’nost’ / Nikita Nikolaevich Moiseev // Informacionnoe obshhestvo. – M.: AST, 2004. – 507 s.

Khlebnikova A. A., graduate student of the Department of management of organizations of Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine, Zaporozhye), hleb-alka@yandex.ru

Social and Philosophical Discourse communication networks as a special resource of social capital in conditions of globalization

The essence of communication networks as a special resource in the context of globalization; The problems of the role of communication networks in the design of information; The essence of communication networks not only as a means of communication and as a condition of formation of social capital the individual and society; The terms of achieving communicative dialogue society and government, which is not possible without identifying the characteristic dependencies of social interaction and communication capabilities information environment.

Keywords: social and philosophical discourse, communication networks, social capital, globalization, information society, communicative dialogue, social interaction.

Xlebnikova A. A., аспирантка кафедры менеджмента организаций, Запорожская государственная инженерная академия (Украина, Запорожье), hleb-alka@yandex.ru

Социально-философский дискурс коммуникативных сетей как особенного ресурса социального капитала в условиях глобализации

Рассмотрены сущность коммуникативных сетей как особенного ресурса в условиях глобализации; проанализированы проблемы роли коммуникативных сетей в конструировании информационного пространства; раскрыты сущность коммуникативных сетей не только как способа коммуникации, но и как условия формирования социального капитала личности и общества; выяснены условия достижения коммуникативного диалога общества и власти, который невозможен без выявления характерных зависимостей взаимодействия и коммуникативных возможностей информационной среды.

Ключевые слова: социально-философский дискурс, коммуникативная сеть, социальный ресурс, глобализация, информационное общество, коммуникативный диалог, социальное взаимодействие.

* * *

УДК 18/81’42:7.037.3

Чоп Т. О.
асистент кафедри філософії та українознавства,
Тернопільський національний
університет ім. Івана Пулюя
(Україна, Тернопіль), tamara_chop@ukr.net

ТЕОРИЯ ТА ПРАКТИКА ФУТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ “ГРИ”

Розглядається багатозначний простір футуристичного мистецтва в контексті такої міждисциплінарної категорії як “гра”. Через сформоване у теоретичній реценції минулого століття поняття “мовної гри” демонструються найбільш яскраві форми естетичного експерименту футуризму: алогічний текст, ониматопея та окаялізм. Аналіз їх визначення в теоретичному доробку різних національних версій футуризму (італійського, російського та українського) розкриває відмінну суть і призначення цих поетичних інструментів. Автор статті доводить, що ігровий характер естетики футуризму дозволяє митцям створити специфічний простір сприйняття авангардної творчості. Спонукає до пізнання через відчуття, афекти, відкидаючи логіку раціонального бачення. Футуристична гра зі словом, звуком, смислом, як показує дослідження, не лише відкриває необмежений потенціал мови, але й провокує розмиття кордонів між різними видами мистецтв, створюючи синтетичний образ останнього.

Ключові слова: футуризм, гра, мовна гра, даум, ониматопея, окаялізм.

Розгляд ігрового середовища як іманентного твору мистецтва дає можливість дослідити і пояснити появу